

KARKONOSKI PARK NARODOWY

ul. Cieplicka 196
58-570 Jelenia Góra
www.kpnmab.pl

+48 75 755 33 48
sekretariat@kpnmab.pl

DN-01/1199/2024/

Jelenia Góra, dnia 15.03.2024r.

Szanowne Panie i Panowie Starostowie

Karkonoski Park Narodowy z siedzibą w Jeleniej Górze (KPN), niniejszym przekazuje na ręce Pań i Panów Starostów stanowisko uczestników konferencji pn. *Poprawa stanu łączności ekologicznej jako kluczowe wyzwanie dla ochrony przyrody w parkach narodowych*, która odbyła się w dniach 6-8 marca 2024, w Jeleniej Górze, Sobieszowie. Konferencja zgromadziła na salach Centrum Przyrodniczo-Edukacyjnego KPN 150 uczestników, reprezentujących środowiska naukowe, służby ochrony przyrody, Lasy Państwowe, samorządy, organizacje pozarządowe.

Stanowisko uczestników konferencji jest wyrazem głębokiej troski i niepokoju o stan zagospodarowania przestrzeni otoczenia obszarów cennych przyrodniczo oraz postępującej izolacji najcenniejszych obszarów chronionych – parków narodowych, parków krajobrazowych, rezerwatów przyrody, będącej wynikiem utraty drożności korytarzy ekologicznych. Proces zabudowy korytarzy ekologicznych wpływa zarówno na degradację łączności ekologicznej obszarów chronionych jak również przyczynia się do obniżenia jakości życia społeczności mieszkających w otoczeniu obszarów chronionych.

Proszę Panie i Panów Starostów o zwrócenie uwagi na problem degradacji łączności ekologicznej najcenniejszych obszarów w naszym kraju oraz uwzględnienie treści stanowiska w przyszłych inicjatywach legislacyjnych dla poprawy skuteczności ochrony przyrody w naszym kraju w zakresie zadań powiatu.

DYREKTOR
Karkonoskiego Parku Narodowego

dr inż. Andrzej Rej

Polskie
Parki
Narodowe

Transboundary Parks
EUROPARC

APEL UCZESTNIKÓW KONFERENCJI

POPRAWA STANU ŁĄCZNOŚCI EKOLOGICZNEJ JAKO KLUCZOWE WYZWANIE DLA OCHRONY PRZYRODY W PARKACH NARODOWYCH

My, społeczność przyrodników, miłośnicy i miłośniczki polskiej przyrody, pracownicy i pracowniczki służb ochrony przyrody - parków narodowych, parków krajobrazowych, regionalnych dyrekcji ochrony środowiska, naukowcy i naukowczynie, urbanisci i urbanistki, przedstawiciele i przedstawicielki organizacji pozarządowych, pracownicy i pracowniczki Lasów Państwowych, samorządy i społeczności lokalne - zgromadzeni w dniach 6-8 marca 2024 r. w Jeleniej Górze-Sobieszowie, na konferencji *Poprawa stanu łączności ekologicznej jako kluczowe wyzwanie dla ochrony przyrody w parkach narodowych* przedstawiamy poniższe stanowisko.

Jesteśmy świadomi faktu, że obszary cenne przyrodniczo, a szczególnie polskie parki narodowe i ich otoczenie, charakteryzują się unikatowym bogactwem przyrody, krajobrazu i dziedzictwa kulturowego. Tereny te są wyjątkowym i dynamicznym środowiskiem życia wielu społeczności lokalnych, posiadają wielki potencjał ekologiczny, jak i rozwojowy dla tych społeczności. Stoją one obecnie w obliczu gwałtownych przemian i presji wielkoskalowego zagospodarowania przestrzeni, zagrożeń środowiskowych z tym związanych, przemian społecznych, demograficznych i gospodarczych. Powyższe powoduje zaburzenie funkcjonowania tych obszarów, wpływając na zanikanie łączności ekologicznej w ich obrębie i otoczeniu, prowadząc tym samym do degradacji ich różnorodności biologicznej i postępującej izolacji.

Stwierdzamy z zaniepokojeniem, że dotychczasowy model rozwoju może doprowadzić w tych regionach do nieodwracalnych zmian środowiska przyrodniczego i utraty jego zasobów stanowiących o ich wyjątkowości. Spowoduje to zaprzepaszczenie potencjału rozwojowego bazującego na wartościach i zasobach przyrodniczych, krajobrazowych, środowiskowych oraz kulturowych, marginalizację potrzeb społeczności lokalnych. Efektem będzie utrata wartości przyrodniczych i tożsamości kulturowej tych regionów.

Wyrażamy przekonanie, że konieczne jest podjęcie zdecydowanych działań mających na celu poprawę sytuacji i minimalizację obecnych zagrożeń. W szczególności tych związanych z nadmierną eksploatacją przestrzeni i zasobów, które nie uwzględnia:

- potrzeb łączności ekologicznej,
- zachowania funkcji korytarzy ekologicznych,
- kształtowania zielonej i błękitnej infrastruktury,

- zachodzących zmian klimatycznych,
- zapewnienia prawnej ochrony obszarów w otulinach parków narodowych i w otoczeniu obszarów cennych przyrodniczo, pełniących funkcje korytarzy ekologicznych.

Apelujemy i zwracamy uwagę na konieczność pilnej realizacji działań w otoczeniu obszarów cennych przyrodniczo:

- Zapisania w ustawie o ochronie przyrody prawnej formy ochrony korytarzy ekologicznych , zapewniającej utrzymanie funkcji tych terenów;
- Ustanowienia prawnego sieci korytarzy ekologicznych w skali kraju z uwzględnieniem transgraniczności oraz zasad ochrony tych obszarów;
- Uwzględnienia w strategiach rozwoju i aktach planowania przestrzennego kształtowania funkcji i zagospodarowania na rzecz ochrony, zachowania i odtwarzania różnorodności biologicznej i krajobrazowej regionów oraz potrzeby ochrony obszarów pełniących funkcje korytarzy ekologicznych;
- Pilnego i systemowego wdrożenia koncepcji zielonej i błękitnej infrastruktury jako instrumentu pozwalającego na kształtowanie zagospodarowania przestrzeni, utrzymanie i poprawę stanu łączności ekologicznej w otoczeniu obszarów chronionych i ich otulin;
- Podjęcia działań na rzecz zapobiegania postępującej degradacji krajobrazu, ze względu na wielkoskalowe inwestycje budowlane oraz rozproszoną zabudowę indywidualną poza jednostkami osadniczymi, w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów chronionych, co przyczynia się do zaburzenia ładu przestrzennego, tożsamości kulturowej, wartości przyrodniczej i krajobrazowej regionów;
- Wprowadzenie obowiązku uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i uchwał krajobrazowych dla terenów parków narodowych oraz ich otulin;
- Promocji społecznego kształtowania obszarów chronionych na terenie gmin takich jak użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, pomniki przyrody;
- Finansowania wykupu gruntów w obrębie parków narodowych, ich otulin oraz terenów bezpośrednio do nich przyległych, które są istotne z punktu widzenia korytarzy ekologicznych i siedlisk przyrodniczych lub posiadają wysokie walory krajobrazowe;
- Wzmocnienia roli samorządu województwa w koordynowaniu tworzenia i ochrony korytarzy ekologicznych na poziomie regionalnym;
- Podjęcia działań na rzecz ustanowienia mechanizmów finansowania dla samorządów, na terenie których znajdują się formy ochrony przyrody;

- Podniesienia roli łączności ekologicznej dla ekosystemów nieleśnych w tym w szczególności łąk i torfowisk;
- Uwzględnienia przy sporządzaniu Planów Urządzania Lasów oceny walorów krajobrazowych oraz funkcji korytarzy ekologicznych i dostosowanie realizacji działań z zakresu gospodarki leśnej do tych funkcji;

Zwracamy uwagę na potrzebę intensyfikacji działań na rzecz dialogu ze społecznościami lokalnymi oraz samorządami, w celu zwiększenia ich świadomości dla roli i wartości terenów przyrodniczo cennych oraz kształtowania akceptacji dla potrzeb ochrony przyrody.

Zwracamy uwagę, że obecność korytarzy ekologicznych w przestrzeni jest pozytywna nie tylko z uwagi na aspekty przyrodnicze, ale również sprzyja porządkowaniu przestrzeni i zachowaniu usług ekosystemowych dla mieszkańców, oraz chroni prawa społeczności lokalnej i poprawia jakość życia, szczególnie na terenach z narastającą presją inwestycyjną.

Otrzymują:

- Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
- Prezes Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej
- Minister Klimatu i Środowiska
- Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju
- Minister Sportu i Turystyki
- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
- Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego
- Marszałkowie Województw
- Polscy Posłowie do Parlamentu Europejskiego
- Prezydenci, Burmistrzowie, Wójtowie Gmin